

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد بندر لنگه

دانشکده حقوق

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد حقوق جزا و جرم‌شناسی

عنوان:

بررسی آثار، مزایا و معایب مجازات زندان

استاد راهنما:

دکتر بهروز مجدزاده خاندانی

نگارش:

راضیه گودرزی

پاییز ۱۴۰۰

رسالة محمد

تاییدیه هیات داوران در جلسه

از این پایان نامه در تاریخ ۱۴۰۰/۰۸/۲۷ با حضور اساتید راهنما، مشاور، داور در دانشگاه آزاد اسلامی واحد بندر لنگه با موفقیت

دفاع به عمل آمد و مورد تایید قرار گرفت.

نام و نام خانوادگی دانشجو: **راضیه گودرزی**

رشته: **حقوق جزاء و جرم شناسی**

عنوان پایان نامه: **بررسی آثار، مزایا و معایب مجازات زندان**

دانشجو: **۱۷۵:**

تاریخ دفاع: **۱۴۰۰/۰۸/۲۷**

هیات داوران

ردیف	نام و نام خانوادگی	رتبه علمی	امضاء
۱	آقای دکتر بهروز مجدزاده خاندانی (راهنما)	استادیار	
۲	سرکار خانم دکتر سارا ادیبی سده (داور)	استادیار	
۳	آقای دکتر مصطفی سراجی (داور)	استادیار	

دانشگاه آزاد اسلامی واحد بندرلنگه
تمهید نامه اصالت رساله با پایان نامه

اینجانب راضیه گودرزی دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد ناپوسته در رشته حقوق که در تاریخ ۱۴۰۰/۸/۲۷ از پایان نامه / رساله خود تحت عنوان " بررسی آثار ، مزایا و معایب مجازات زندان " با کسب نمره ۱۷/۵ و درجه خوب دفاع نموده ام بدینوسیله متعهد می شوم:

- ۱) این پایان نامه / رساله حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و در مواردی که از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایان نامه ، کتاب ، مقاله و...) استفاده نموده ام ، مطابق ضوابط و رویه موجود ، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آن را در فهرست مربوطه ذکر و درج کرده ام.
- ۲) این پایان نامه / رساله قبلاً برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است.
- ۳) چنانچه بعد از فراغت از تحصیل ، قصد استفاده و هرگونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب، ثبت اختراع و ... از این پایان نامه داشته باشم، از حوزه معاونت پژوهشی واحد مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم.
- ۴) چنانچه در هر مقطعی زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را می پذیرم و واحد دانشگاهی مجاز است با اینجانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدرک تحصیلی ام هیچگونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی: راضیه گودرزی

تاریخ و امضاء:

معاونت پژوهش و فن آوری

به نام خدا
مشور اخلاق پژوهش

بیاری از خداوند بجان و اعتقاد به این که عالم محضر خداست و همواره ناظر بر اعمال انسان و به منظور پاس داشت مقام بلند دانش و پژوهش و نظر به اهمیت جایگاه دانشگاه در اعلمای فرهنگ و تمدن بشری، م دانشجویان و اعضاء هیئت علمی واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی متعهد می گردیم اصول زیر را در انجام فعالیت های پژوهشی مد نظر قرار داده و از آن تخطی نکنیم:

- ۱- اصل حقیقت جویی: تلاش در راستای پی جویی حقیقت و وفاداری به آن و دوری از هرگونه پنهان سازی حقیقت.
- ۲- اصل رعایت حقوق: التزام به رعایت کامل حقوق پژوهشگران و پژوهشیدگان (انسان، حیوان و نبات) و سایر صاحبان حق.
- ۳- اصل مالکیت مادی و معنوی: تعهد به رعایت کامل حقوق مادی و معنوی دانشگاه و کلیه بکاران پژوهش.
- ۴- اصل منافع ملی: تعهد به رعایت مصالح ملی و در نظر داشتن همیشرد و توسعه کشور در کلیه مراحل پژوهش.
- ۵- اصل رعایت انصاف و امانت: تعهد به اجتناب از هرگونه جانب داری غیر علمی و حفاظت از اموال، تجهیزات و منابع در اختیار.
- ۶- اصل رازداری: تعهد به صیانت از اسرار و اطلاعات محرمانه افراد، سازمان ها و کشور و کلیه افراد و نهاد های مرتبط با تحقیق.
- ۷- اصل احترام: تعهد به رعایت حریم ها و حرمت ها در انجام تحقیقات و رعایت جانب تقد و خودداری از هرگونه حرمت شکنی.
- ۸- اصل ترویج: تعهد به رواج دانش و اشاعه نتایج تحقیقات و انتقال آن به بکاران علمی و دانشجویان به غیر از مواردی که منع قانونی دارد.
- ۹- اصل برانت: التزام به برانت جویی از هرگونه رفتار غیر حرفه ای و اعلام موضع نسبت به کسانی که حوزه علم و پژوهش را به شائبه های غیر علمی می آلاینند.

تاریخ و امضاء:

پاسکزاری

پاس ایزدمنان که این توفیق را به بنده عطا نمود و قدرت اندیشیدن بنحیدتابه یاری این موبت الهی راه ترقی و تعالی بیمایم.

تقدیم به

تقدیم به پدرم که تمام زندگی اش را خالصانه در دست گذاشته تا من را عاشقانه پروراند.

تقدیم به مادرم که ذره ذره وجودش آب شد تا دخترش سیراب گشته و قد بکشد باشد که مایه افتخار و سرافرازی اش باشم.

تقدیم به خواهران و برادران عزیزتر از جانم که همیشه و همه جا دلسوزانه پشتیبان مشفق و حامی من بوده اند.

همچنین از زحمات و تلاش بی دریغ یکایک معلمان و اساتید محترمی که تا به امروز مریاری و راهنمایی نمودند تا قلمم چهل رابر نادانی

نشاند و به محکم این بزرگواران در این عرصه و جایگاه باشم

بار الهی به من محکم کن تا بتوانم ادای دین کنم و به خواستی آنان جامه سی‌عل پوشانم و قدم‌هایم را محکم و استوار تا نادستگیر

فرزندان این وطنم باشم.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	چکیده
۲	فصل اول: کلیات تحقیق
۳	مقدمه
۴	بیان مساله
۵	سوالات تحقیق
۵	فرضیه های تحقیق
۶	اهمیت و ضرورت تحقیق
۶	اهداف تحقیق
۷	سوابق تحقیق
۹	جنبه ی نوآوری تحقیق
۹	روش انجام تحقیق
۱۰	فصل دوم: مفاهیم و مبانی نظری
۱۱	مبحث اول: مفهوم شناسی
۱۱	گفتار اول: مفهوم زندان
۱۱	بند اول: تعریف زندان
۱۲	بند دوم: زندان در ادبیات فقهی و حقوقی
۱۲	بند سوم: تعریف زندان در آیین نامه های زندان
۱۵	بند چهارم: مفهوم زندانی
۱۵	بند پنجم: مفهوم مجازات
۱۵	گفتار دوم: مفهوم حبس
۱۵	بند اول: معنای لغوی و اصطلاحی حبس
۱۶	بند دوم: ماهیت کیفر حبس
۲۰	گفتار سوم: انواع زندان ها
۲۰	بند اول: انواع زندان در آیین نامه های زندان

۲۱	بند دوم: انواع زندان در آیین دادرسی کیفری
۲۳	بند سوم: انواع زندان براساس نوع جرم
۲۴	مبحث دوم: مبانی نظری زندان و پیدایش آن
۲۴	گفتار اول: مبانی نظری نقش زندان
۲۴	بند اول: نظریه یادگیری
۲۵	گفتار دوم: تاریخچه و فلسفه ی زندان
۲۵	بند اول: پیدایش زندان
۲۸	بند دوم: فلسفه ی وجودی زندان
۲۹	فصل سوم: بررسی مزایا و آثار مجازات زندان
۳۰	مبحث اول: اهداف و مزایای مجازات زندان
۳۰	گفتار اول: اهداف مجازات زندان
۳۰	بند اول: ارباب فردی و اجتماعی
۳۱	بند دوم: سازنده بودن زندان
۳۲	بند سوم: بازپروری مجرم
۳۳	بند چهارم: بازدارندگی مجازات زندان
۳۵	بند پنجم: صیانت جامعه و محافظت بر حقوق مردم
۳۵	گفتار دوم: مزایای مجازات زندان بر سایر مجازاتها
۳۵	بند اول: برتری کیفر زندان بر جریمه نقدی
۳۶	بند دوم: برتری کیفر زندان نسبت به اعدام
۳۶	بند سوم: برتری مجازات زندان نسبت به شلاق
۳۷	بند چهارم: برتری کیفر زندان نسبت به تبعید
۳۷	بند پنجم: زندان ضرورت اجتناب ناپذیر
۳۸	بند ششم: نفی تبعیض با مجازات زندان
۳۹	مبحث دوم: آثار مجازات زندان
۳۹	گفتار اول: تاثیر زندان بر زندانی از دیدگاه آسیب شناسی
۴۱	بند اول: آثار روانی زندان بر زندانی

- الف: افسردگی ۴۲
- ب: حس انتقام به دستگاه قضایی ۴۲
- بند دوم: آثار زندان در ارزش های فرهنگی زندانی ۴۳
- گفتار دوم: آثار مجازات زندان بر کیان خانواده ۴۴
- بند اول: بروز مشکلات اقتصادی ۴۴
- بند دوم: بروز مشکلات اجتماعی ۴۵
- الف: تاثیر پذیری فرزندان از زندانی شدن والدین ۴۵
- ب: پیامدهای زندانی شدن برای همسر زندانی ۴۸
- گفتار سوم: اثر شدت و قطعیت حبس بر بازدارندگی آن ۴۹
- بند اول : در مرحله تصمیم گیری برای ارتکاب جرم ۵۰
- بند دوم: در جریان اجرای مجازات حبس ۵۳
- بند سوم :بعد از خاتمه اجرای مجازات حبس ۵۵
- بند چهارم: اثرات زندان بر تکرار جرم ۵۹
- فصل چهارم: معایب و ناکارآمدی های مجازات زندان** ۶۱
- مبحث اول: معایب مجازات زندان ۶۲
- گفتار اول: جرم زا بودن محیط زندان ۶۲
- بند اول: جرایم جنسی ۶۳
- بند دوم: جرایم مربوط به مواد مخدر ۶۴
- گفتار دوم: تعارض با اصل شخصی بودن مجازات ها ۶۵
- بند اول: همسر زندانی ۶۵
- بند دوم: فرزندان زندانی ۶۶
- گفتار سوم: ایجاد هزینه برای جامعه و دولت ۶۶
- گفتار چهارم: زوال حس مسئولیت ۶۷
- گفتار پنجم: مشکلات بهداشتی موجود در زندان ۶۸
- گفتار ششم: تاثیرهای روانی بر زندانی ۶۸
- بند اول: افسردگی ۶۹

- بند دوم: حس انتقام نسبت به دستگاه قضایی ۶۹
- گفتار هفتم: عدم جبران در صورت وقوع اشتباه در حکم زندان ۷۰
- گفتار هشتم: تراکم جمعیت کیفری ۷۰
- گفتار نهم: ایجاد سوء پیشینه برای افراد ۷۲
- گفتار دهم: چالش در ارزش های فرهنگی ۷۲
- مبحث دوم: دلایل ناکارآمدی مجازات زندان ۷۳
- گفتار اول: تحولات کیفری و گسترش زندان ۷۳
- بند دوم: نظریات جرم شناختی ۷۴
- بند اول: جرم شناسی کلاسیک ۷۵
- بند دوم: جرم شناسی واکنش اجتماعی ۷۶
- مبحث سوم: مجازات های جایگزین حبس و چالش های فراروی آن ۷۸
- گفتار اول: مجازات های جایگزین حبس ۷۸
- بند اول: مجازات های جایگزین سستی حبس ۸۰
- الف: تعلیق اجرای مجازات ۸۰
- ب: آزادی مشروط ۸۰
- ج: جزای نقدی ۸۱
- بند دوم: مجازات های جایگزین حبس نوین ۸۱
- الف: دوره مراقبت ۸۱
- ب: خدمات عمومی رایگان ۸۱
- ج: جزای نقدی روزانه ۸۱
- د: محرومیت از حقوق اجتماعی ۸۲
- ر: تعویق صدور حکم ۸۲
- ز: نظام نیمه آزادی ۸۲
- ه: نظارت الکترونیکی ۸۳
- گفتار دوم: ویژگی های مجازات های جایگزین حبس ۸۳
- بند اول: جامعوی و مشارکتی بودن ۸۳
- بند دوم: دو سویه و توافقی بودن ۸۴

۸۵	بند سوم: قابل بازگشت بودن
۸۵	بند چهارم: قابل تعلیق، تبدیل، تخفیف
۸۶	بند پنجم: عدم طرد مجرم از اجتماع
۸۶	گفتار سوم: چالش های فراروی مجازات های جایگزین حبس
۸۶	بند اول: بومی سازی با فرهنگ کشورمان
۸۷	بند دوم: ایجاد انگیزه و سواد کافی در قضات و دست اندرکاران
۸۷	بند سوم: نیاز به وجود نیروی آگاه و خبره در خصوص اجرای برخی از مجازاتهای جایگزین
۸۷	بند چهارم: نیاز به باز بودن دست قاضی در اجرای برخی از مجازاتهای جایگزین حبس
۸۸	نتیجه گیری
۹۱	پیشنهادات
۹۳	فهرست منابع فارسی
۹۷	فهرست منابع انگلیسی
۹۸	چکیده انگلیسی

چکیده

«مجازات زندان» از جمله اصلی ترین مجازات هایی است که در حال حاضر در تمام سیستم های قضایی کشورهای جهان اعمال می شود. این مجازات نیز همانند دیگر نهادهای کیفری در طول تاریخ دستخوش دگرگونی هایی شده و با انجام اصلاحات فراوانی تکامل یافته تا به شکل امروزی آن درآمده است. با این حال ، سیستم زندان برای دستیابی به اهداف خود - که "توجیه" ، "ارعاب" و "بازپروری" جنایتکاران است ، آنطور که باید پیشرفت نکرده است و آثار منفی جدی بر جامعه دارد. حبس یک فرد نه تنها اثرات سوء دارد ، بلکه افراد و گروه های مختلف را نیز تحت تأثیر قرار می دهد. اولین فردی که تحت تأثیر منفی زندان قرار می گیرد خود زندانی است و در مراحل بعدی خانواده و جامعه تحت تأثیر این امر قرار می گیرند. زندان ها می توانند منشاء انحرافات زیادی در بین زندانیان برای مدت طولانی باشند. زندان ممکن است آخرین راه حل برای قوه مجریه باشد ، اما برای زندانی می تواند آغاز یک شروع جدید برای ارتکاب جرم باشد. با این حال ، حبس یا محرومیت از آزادی به عنوان مجازات ، گرچه دارای تعدادی مزایا و معایب است ، اما معایب و مزایای این مجازات به حدی افزایش یافته است که وکلا از این مجازات انتقاد کرده و سالها در تلاش برای یافتن راهی در حذف یا تقلیل این کیفر و استفاده از کیفرهای جایگزین بر آمده اند که در پژوهش حاضر به بیان آثار مجازات زندان، محاسن و معایب حبس یا زندان می پردازیم.

واژگان کلیدی: مجازات زندان، آثار زندان، مزایا و معایب حبس، سلب آزادی، اصلاح مجرم

فصل اول: کلیات تحقیق

مفهوم جرم و مجازات همیشه مترادف است، بنابراین تعریف جرم بدون مجازات و بالعکس، عملی نیست. روش مجازات در طول زمان و در طول تاریخ به طور قابل توجهی تغییر کرده است. در گذشته مجازات‌ها شدیدتر از الان بود. امروزه مجازات حبس و محرومیت از آزادی جایگزین روشهای قبلی شده است و به همین دلیل در دوران معاصر اهمیت زندانها و نقش آنها در مجازات و پیشگیری از وقوع جرم افزایش یافته است. در دهه های اخیر، به دلیل افزایش جرم و جنایت برای برخورد با مجرمان و به منظور دور نگه داشتن مجرمان از جامعه، توجه دستگاه قضایی به حبس بیشتر شده است. این امر منجر به توسعه سیستم زندان و افزایش تعداد زندانیان شده است.

با این حال، اثر زندان نه تنها ماهیت بازدارنده دارد، بلکه امروزه به دلیل تنوع جمعیت زندان، آثار برنامه های اصلاحی کاهش یافته و خطر تکرار جرم افزایش یافته است.

وجود مجازات در قالب حبس و حبس مجرم از دو جهت از وقوع جرم جلوگیری می کند. اول، مجرم را از اجتماع دور می کند و احتمال ارتکاب مجدد جرم را کاهش می دهد. ثانیاً، حبس موجب می شود که آنها قبل یا در حین ارتکاب جنایت مورد بازخواست قرار گرفته و از ترس عواقب آن خودداری کنند. تنوع زندانیان بر اساس ترکیب اجتماعی، سیاسی و اقتصادی آنها و همچنین مسائل نژادی و جنسی، مشکلات زیادی را ایجاد می کند. کسانی که مرتکب جنایت می شوند اغلب فرصت های زیادی را از نظر کار، تحصیلات و موقعیت اجتماعی از دست می دهند و این امر بر زندگی آینده آنها و همچنین هزینه و زمانی که جامعه برای آن هزینه می کند تأثیر بسیار منفی خواهد گذاشت. باری بر دوش جامعه تلقی می شود.

در حال حاضر یکی از مشکلات جدی جامعه ایران ورود سالانه هزاران نفر به دلیل ارتکاب جنایات مختلف به زندان است. تعداد زندانیان در سال های اخیر با حسرت افزایش یافته است. آیا دستیابی به اهداف پیشگیری، اصلاح و بازتوانی اجتماعی مجرم موفق بوده است یا خیر؟ این یک سوال اساسی است. دسته اول مربوط به نحوه اجرای مجازات زندان است. مانند نیمه آزاد، زندان باز، حبس خانگی یا هدف آنها اجتناب از اجرای تمام یا بخشی از مجازات زندان است. مانند تعلیق و آزادی مشروط.

دسته دوم اقداماتی است که جدا از مجازات حبس است و به عنوان مجازات اصلی جایگزین حبس می شود. مانند جریمه، خدمات اجتماعی، حقوق منفی یا محدود کننده و فعالیت های حرفه ای.

در قوه قضائیه ایران، زندان را مرکز اصلاح و تربیت می دانند. به عنوان ماده ۳ آیین نامه اجرایی سازمان زندانها و اقدامات امنیتی و تربیتی کشور، زندان به شرح زیر تعریف شده است: "آنها برای اصلاح، آموزش و مجازات نگهداری می شوند."

بنابراین، اگر حکم زندان در دستگاه قضایی جمهوری اسلامی ایران به منظور اصلاح و آموزش در نظر گرفته شود، باید با توجه به عوارض و پیامدهای آن و با هدف اصلاحی نه صرفاً به عنوان مجازات به کار رود.

بیان مساله

زندان مکانی است که در آن محکومینی که حکم آنها قطعی شده است برای مدتی یا دائمی با معرفی مراجع ذیصلاح قضایی و قانونی به منظور اجرای مجازات، آموزش حرفه ای، توانبخشی و بازپروری نگهداری می شوند. در قوه قضائیه ایران، زندان را مرکز اصلاح و تربیت می دانند. به عنوان ماده ۳ آیین نامه اجرایی سازمان زندانها و اقدامات امنیتی و تربیتی کشور، زندان به شرح زیر تعریف شده است: "آنها برای اصلاح، آموزش و مجازات نگهداری می شوند."

بنابراین، اگر حکم زندان به منظور اصلاح و آموزش در دستگاه قضایی جمهوری اسلامی ایران در نظر گرفته شود، باید با توجه به عوارض و پیامدهای آن، نه تنها به عنوان مجازات، بلکه به عنوان مجازات مورد استفاده قرار گیرد. در بیشتر موارد، افرادی که مرتکب جرم و جنایت می شوند، از نظر کار، تحصیل، تشکیل خانواده و غیره، فرصت های جبران ناپذیری را از دست می دهند. داشتن چنین سابقه نامطلوبی تأثیر زیادی بر زندگی آینده آنها دارد. چنین افرادی معمولاً توسط جامعه، خانواده، دوستان، موسسات رسمی و غیر رسمی و ... طرد می شوند و احتمال بازگشت آنها به عنوان یک فرد عادی به جامعه با مشکلات زیادی روبرو است.

در واقع زندان همیشه تأثیر مثبتی ندارد و می تواند در گسترش انحرافات نیز مثر باشد. در یک دیدگاه کلی، می توان ادعان داشت که زندان تأثیرات عینی و روانی منفی بر زندانیان دارد. آثار عینی شامل سابقه خانوادگی، اشتغال، بیکاری، آموزش و یادگیری تکنیک های جرم و غیره است. وقتی فردی را که برای اولین بار رفتارهای انحرافی انجام می دهد زندانی می کنیم، در واقع او را در شبکه ای از روابط اجتماعی منحرف قرار می دهیم که در آن رفتار انحرافی تشدید و تشویق می شود. طبقه بندی

جنایتکاران بر اساس مدت حبس آنها ارتباط تنگاتنگی دارد. برخی از زندانیان به دلیل آشنایی با سایر جنایات جذب آنها می شوند و از این نظر جرایم مالی و سرقت برای مجرمان جذابیت بیشتری دارد. از این نظر، زندان به طور کلی تأثیر آموزش مجرمان بی تجربه و مبتدی را دارد. اولین تأثیر حبس بر هزینه ارتکاب جرم، کاهش اثر حبس به عنوان مجازات در جلوگیری از ارتکاب جرم توسط فرد است. تغییر ارزش‌های اجتماعی و استفاده از روش‌های توجیهی از دیگر تأثیراتی است که هزینه مجازات را کاهش می دهد. اثر دیگر زندان تغییر نگرش زندانی به دین و قوه قضائیه است.

امروزه کار اجباری و خدمات اجتماعی به عنوان جایگزینی برای زندان برای جنایتکاران در حال اجراست. مجازات‌های جایگزین حبس و خدمات اجتماعی شاید مهمترین دستاوردهای قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ بود که با تصویب آیین نامه اجرایی آن در شهریور ۱۳۹۳ جدی تر شد. مجازات‌های جایگزین می تواند تعداد زندانیان را کاهش دهد. وقتی تعداد زندانیان کاهش می یابد، بسیاری از آثار منفی زندان کاهش می یابد. لذا پژوهش حاضر در صدد بررسی آثار منفی و مثبت مجازات زندان، مزایا، معایب و ایرادات مجازات زندان بر بزه کار و خانواده ی وی و نیز بر جامعه و دولت و در نهایت بررسی چالش‌های فراروی اجرای مجازات‌های جایگزین حبس و رفع خلاءهای قانونی موجود می باشد.

سوالات تحقیق

سوال اصلی

-مجازات زندان چه آثاری به همراه دارد؟

سوالات فرعی

- ۱- مزایای مجازات زندان چیست؟
- ۲- معایب و آسیب های مجازات زندان چیست؟
- ۳- چالشهای فراروی مجازات‌های جایگزین حبس در نظام حقوقی ایران چیست؟

فرضیه های تحقیق

فرضیه اصلی

- مجزات زندان دارای آثار فرهنگی، اجتماعی و روانی بر فرد محکوم و خانواده ی وی و آثار اقتصادی و اجتماعی بر دولت و جامعه می باشد.

فرضیه های فرعی

۱- از مهم ترین مزایای مجزات زندان می توان به این موارد اشاره کرد: ارعاب فردی و اجتماعی، حمایت از نظم عمومی و امنیت اجتماعی، اصلاح و بازپروری اجتماعی بزهکار، بازدارندگی و پیشگیری از تکرار جرم، بازگشت زندانی به اجتماع و استفاده از نیروی انسانی.

۲- محرومیت از حقوق اجتماعی، هزینه های گزاف زندان، جرم زا بودن محیط زندان، ایجاد مشکلات اقتصادی و خانوادگی، تعارض با اصل شخصی بودن مجزات ها، زوال حس مسئولیت و مشکلات بهداشتی زندان ها از جمله معایب و اسباب های مجزات زندان می باشد.

۳- از چالش های فراروی اجرای مجزات های جایگزین حبس بومی سازی با فرهنگ کشورمان، ایجاد انگیزه و سواد کافی در قضات و دست اندرکاران، قاضی باید در اجرای برخی از گزینه های جایگزین حبس دست باز باشد.

اهمیت و ضرورت تحقیق

یکی از مهمترین موضوعات در نظام حقوقی ایران، حبس و مجزات های تحمیل شده به زندانی است که البته ممکن است باعث خسارت و از دست دادن جان و مال زندانی شود.

آشنایی با این اسباب ها چه بسا بتواند از سویی در کاهش انجام امور زندان و علل و عوامل آن مثرثمر باشد و از سوی دیگر نظام حقوقی - کیفری جامعه را نسبت به اتخاذ شیوه ها و راهکارهای مفید جهت بکارگیری مجزات های صحیح و همچنین نوع برخورد با زندانی تشویق نماید. از سوی دیگر، علیرغم پیامدهای منفی برای افراد، جامعه و دولت، زندان سهم بالایی در احکام دادگاه دارد و در عین حال تأثیر کمی در جلوگیری از تکرار جرم دارد، لذا انجام پژوهش جامع و کامل در جهت بررسی تفصیلی آثار، مزایا و معایب مجزات زندان ضروری و حائز اهمیت می باشد.

اهداف تحقیق

- بررسی آثار منفی و مثبت مجزات زندان

- بررسی و تحلیل مزایا، معایب و آسیب‌های مجازات زندان بر بزهکار و خانواده‌ی وی و نیز بر جامعه و دولت

- بررسی چالش‌های فراروی اجرای مجازات‌های جایگزین حبس و رفع خلاهای قانونی موجود

سوابق تحقیق

در حقوق ایران هر چند حقوقدانان و اندیشمندان، بررسی مجازات حبس در جرایم مختلف و مجازات‌های جایگزین حبس را در مطالعات حقوقی خود مورد توجه قرار داده‌اند اما تاکنون پژوهش جامع و منسجمی به بررسی آثار، مزایا و معایب مجازات زندان نپرداخته‌است. از پژوهش‌های مرتبط با موضوع انتخابی می‌توان به موارد زیر اشاره نمود:

۱- فتحی، مرتضی و حسن زاده، شهلا، تأثیر مجازات زندان در پیشگیری از جرم، اولین همایش ملی مدیریت و علوم انسانی، جیرفت، ۱۳۹۵؛ در این مقاله تأثیر مجازات زندان در پیشگیری از جرم مورد بررسی قرار داده شده است و آثار منفی و مثبت زندان بر زندانیان و اصلاح آن‌ها و پیشگیری از جرم مورد بررسی قرار گرفته است.

۲- حاجری، میلاد و همکاران، بررسی حبس و آثار سوء آن بر زندگی خانوادگی آنها در شهر اهواز، دومین کنفرانس تحقیقات علم و فناوری، ترکیه - استانبول، ۱۳۹۴؛ در این مقاله ابتدا به بررسی مفهوم حبس و آزادی پرداخته شده است و سپس به تبیین سیر تاریخی و مبنای مجازات حبس در حقوق کیفری و مبنای کیفری مجازات حبس در حقوق کیفری پرداخته است.

۳- مهدوی پور، اعظم و همکاران، بررسی جایگزین‌های زندان بر اساس دیدگاه زندانیان، تحقیقات حقوق جزا، سال ششم، شماره ۲۳، تابستان ۱۳۹۷؛ مقاله‌ی حاضر به صورت توصیفی و میدانی طراحی شده است و نظر زندانیان در مورد استفاده از جایگزین‌های حبس در قالب پرسشنامه استفاده شده است. جامعه‌ی آماری مورد نظر برای این تحقیق، زندانیان زن سه استان زنجان، قم و مرکزی میباشند که تعداد آنها ۳۱۲ نفر میباشند، این افراد یا محکوم بودند و یا متهمینی که حکم آنها محرز بود. از آنجا که جامعه‌ی آماری محدود بود از همه‌ی زندانیان پرسشنامه تهیه شده است. سپس با استفاده از آزمون همبستگی و آزمون F به بررسی متغیرهای مؤثر بر استفاده از جایگزین‌های حبس پرداخته شده است.